

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 200 lel, kiskgazdák, gazdatlások és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelfügglő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

Garantált németországi fajtiszta vetőmagvakat

vegyünk

Gép- és Vetőmagosztályunknál

a

HANN és Társa

részvénytársaságnál

Cluj—Kolozsvár, Strada Regina Maria II.

12

A dánok, az erdélyi magyarok és az E. G. E.

Irta: Dr. Szentkirályi Ákos.

I.

A „Magyar Nép” 1927. évi 1—5 számaiban öt cikk jelen meg „Hogyan lett naggyá a kicsiny dán nép” cím alatt dr. Sulyok István tollából.

Az E. G. E. hivatalos lapja az „Erdélyi Gazda” különösgondolat kell, hogy szenteljen annak a mozgalomnak, melyet olyan kiváló írói talentum, mint amilyen dr. Sulyok István, „Magyar Nép” hasábjain megindított.

Az, amit öt cikke rendén dr. Sulyok hirtet, amire tanít: közelről érinti azt a mozgalmat, amit az E. G. E. tavalyi közgyűlése határozatából, néhány gazdasági vándortanító mielőbbi alkalmazására megindított és folyton munkál. Amit azonban sem a „Magyar Nép”, sem dr. Sulyok István nem veti tudomásul.

Az E. G. E. a mai nemzedéket, azokat akarja a mai idők nehézségein átszítani, akik most izzadnak az eke mellett s az adóztatás-

kor. A „Magyar Nép” cikksorozata az ezutáni nemzedékről gondoskodik.

A II. alatti cikk megállapítja ugyanis, miszerint Dániában a mezőgazdaság és szövetkezeti ügy terén elért „csodálatos fejlődésnek titka egyesgyedül annak a belátása, hogy a falunak előbb általános, alapos nemzeti műveltségre van szüksége, mely önálló, kritikai gondolkodásra és önálló világszemléletre készítse s csak ezután lehet remény arra, hogy a szaktanítás eredményekkel járhatson”. Ugyanezen cikk más helyén megállapítja az illusztrir író, miszerint: „az általános és nemzeti műveltség mélyen megszántja, megforgatja, porhanyítja azt a földet — a talu népének szellemi életét — ... s csak ezután, ha ez megvan, lehet reménység arra, hogy kikeljen benne a mag, amit belévetni akarunk: a szövetkezeti mozgalom, az állat- és magnemesítés, a tejtermelés s a többi gondolat, ami ma még csak többé kevésbé könyvekben és cikkekben él”.

Nagy respektussal viseltem az idézett két megállapítással szemben, határozottan kifogásolom azonban a mindakezekben használt „csak ezután” kijelentést, mert ha valóban csak az általános és alapos nemzeti műveltség elérése, megérése után lehetne remélni az elvetett mag kikelését, az elhangzott és folyton folyó tanítások eredményét — akkor: csakugyan hiábavaló az E. G. E. törekvése. És hiábavaló az a sok lelkes s buzdító cikk, melyik a szövetkezei ügyben a „Magyar Nép” hasábjain megjelent.

A jó Isten csak a megmondhatója, kik fognak, majd 20—30 esztendő múltával, az erdélyi magyar faluk népének földjén gazdálkodni, ha addig várunk a mai világban, a „szaktanítással”, amíg a felállítandó falusi főiskolák — népfőiskolák — révén: önálló kritikai gondolkodásra, önálló világszemléletre tesz szert magyar falunk népének az a része, melyeknek most kell, valami módon, a hona alá nyulni.

Félek, nagyon félek, hogy akkor majd sok, nagyon sok lélekkel lesz kevesebb a magyar faluk népe és sok, nagyon sok holddal fog apadni, a most még magyar kézben levő föld. Csak a „szaktanítás”, a szövetkezésre való buzdítás vehet gátot a föld apadásának és a magyar falukban, a kivándorlás, a városokba özönlés révén való lélekszám kevesedésnek.

És nem szabad figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy az a dán példa, amivel öt cikke rendén, elménket lekötve s szívünkbe markolva, dr. Sulyok megismertet: az anyaország dánjairól szól, nem pedig a leszakított tartomány dánjairól. Az anyaország falunépet senki és semmi nem akadályozta nemzeti műveltségük alapos fejlesztésében. Nemzeti kormányuk nem szorongatta iskoláikat; nemcsak, hogy nem akadályozta, hanem, kezdeben, bőségesen is-

tápolta a falusi főiskolák — népfőiskolák — létesítését.

Dr. Czettler Jenőnek a „Népfőiskolákról” iri tanulmánya közli, hogy: „Törvény alapján kötelezve van a dán állam, hogy a már két éve fennálló és legalább 10 hallgatóval bíró népfőiskolák fenntartásához, az épületekbe és taneszközökbe fektetett idke arányában, 3000 dán koronáig terjedő államegéllyel járuljon hozzá s ezzel szemben csak a felügyeleti jogot tartja fenn magának, de ezt is a legkíméletesebb módon gyakorolja. Nagy összegeket áldoz még Dánia az egyes tanulók támogatására. A legtöbb népfőiskola internátussal van ellátva. Hozzávetőlegesen tehát körülbelül 500,000 dán koronára tehető az a segély, amit Dánia a népfőiskolák támogatására évente áldoz. De éppen ez a nagyarányú segítség teszi lehetővé, hogy még a szegényebb munkások is részt vehetnek a tanfolyamokon. Szociális szempontból végtelen nagybecsű, hogy ezek néhány hónap keresetűl a magasabb társadalmi osztályok sarjadékaival együtt élnek.

„A dán népfőiskolát Grundt wig püspök alapította, megadván neki mai formáját Kold tanár szervezete által” közli dr. Czettler fennebb megnevezett tanulmányaiban és emígyen folytatja: „A cél ily iskolák alapításánál az volt, hogy az iskolából kikerült, de az életbe még be nem lépett fiukat vallásos és nemzeti érzéssel, hazafias gondolkodással, továbbá az életben szükséges állampolgári ismeretekkel lássák el. Az első ilyen iskolát Röddingben 1844-ben alapították. 1864 ig, tehát Schleswig-Holstein elvesztéséig, inkább csak tengődtek ezek az iskolák és határozott karakterük nem alakult ki abban a tekintetben, hogy vajjon földműves-iskolák lesznek-e, avagy az általános képzés iskolái. Az a nagy nemzeti szerencsétlenség, amely Dániát legvirágzóbb tartományától megfosztotta, megértette e kis ország vezető férfialval, hogy a közelet minden terén az eddigi extenzív munkát, intenzív tevékenységnek kell felváltania. Ennek a gondolatnak első testtévalása lett a népfőiskola, amely a dán kiskgazdák általános műveltségének és nagyméretű gazdasági haladásának is szülőanyja lón.”

Ha a dán falusi nép manap „maga alapítja főiskoláit, anélkül, hogy az államtól bármit is kérne és várna”, amint ezt az öt cikkben olvashatjuk, ez csak azt bizonyítja, hogy az állam által — dr. Czettler fennebb közölt adatai szerint — istápoit iskolák — már áldást-hozó gyümölcsöt teremnek. Kis csemetekorukban az állam, törvényerejénél fogva, támogatta. Erős fává fejlődve, a falusi nép már nem kéri és nem várja a támogatást. Ez a megállapítás két kérdést töl előlérbe:

1. Megengedienék-e, hogy például — a csiki és gyergyói székelyalvak székelv népének egy ilyen iskola (falusi főiskola) alapítása, ma, avagy a közeljövőben; az iskolatörvényben példánélküli szervezettel, alapos nemzeti

„Gazdák” Általános biztosító Részvénytársaság.

Székhelye: Arad. Hílgazgatóságok: Kolozsvár, Temesvár. Vezérképviselőségek Arad, Brassó, Nagyvárad, Marosvásárhely, Déva, Dicsőszentmárton Gyulafehérvár, Nagyenyed, Szatmár és Nagyszeben. Elfogad tűz, jég, élet, állat, betöréses lopás, balazet, szavatosság, szállítmány és üveg biztosításokat. — Egyesületi tagok külön kedvezményben részesülnek. Minden biztosítási ügyben részletes tájékoztató nyultanak a vezérképviselőségek és egyesületünk titkári hivata a

mielvissegre törekvéssel? akár csak mint magániskola?

2. Remélhető e, hogy a 10—50 holdas gazdák között lesz majd évenként legalább tíz, aki általa fizetendő bentlakásra, legényfiát a téli 4—5 hónapos kurzusra, hajadon leányát a nyári 3—4 hónapos kurzusra hazulról elengedni fogja?

Nem csupa kapkodás, ha ezen a helyen idézem a dr. Czettler tanulmányából azt a megállapítást, hogy a *leszakított tartományban*, a német uralom alá került Schleswig-Holsteinban, a *dán nemzeti törekvések* ellen létesített az albersdorfi népfőiskola — falusi főiskola — . . . Sapientia satís.

Következő második cikkem rendén dokumentálni igyekszem — s azt hiszem sikerülni fog, — hogy az E. G. E. más uton bár, de színién a dr. Sulyok István által kitűzött cél felé törekszik. Az E. G. E. utja — úgy nézem — nincs ezútszerint, elháríthatatlan akadályokkal eltorlaszolva?!

Hiszem és reméltem, hogy dr. Sulyok István irói lelkes működésének és a „Magyar Nép” agitálásának, sikerülni fog az erdélyi magyarság egyházi főhatóságait, Grundwig püspök apostoli működésének követésére megnyerni. És sikerülni fog az erdélyi magyar újságírók gárdáját — melynek dr. Sulyok ilusztris vezetője — az *első népfőiskola létesítése céljából* olyan propaganda indítására és fenntartására rábírní, amilyennel fogantatott, született és fényes ünnepszeg rendén megkereszteltetett: a *Helikon*.

Jól tudják az erdélyi magyar újságírók, hogy az erdélyi magyarság gyökere — a földmivelő kisbirtokos gazda — a falu népe. Jól tudja azt is, hogy ha a magyarságnak ez a 80% a elsorvad, tovább súlyed, dr. Sulyok írása szerint, a műveletlenségbe és szegénységbe — akkor elsorvad a városi 20% is. Akkor nagyon kevesen lesznek, akik magyar újságra előfizetnek, magyar könyvet vásárolnak, akiknek lelke magyar szóra, magyar dalra áhítozik.

Bizonyára találkozni fog — hiszem, remélem — aki követni fogja a *Georgikon* elvűthetetlen érdemű alapítójának példáját és az erdélyi föld terméséből gyűlt vagyon segítségével, lehetővé teszi néhány szerény papnak és tanítónak, hogy valamelyik, kevés földdel maradt, ősi kuriában összegyűlve, ünnepszeg és lakoma nélkül, megbeszéljék: mimódon lehetne az első népfőiskolát létrehozni. A tárgyalás rendén célszerű lesz figyelemmel lenni arra, ami Dánia mezőgazdaságáról, Budapesten legújabb megjelent könyvben foglaltatik „*Dánia mezőgazdasága magyar gazdasággal nézve*.” Irta: *Reichenbach Béla* közigazgatási egyetemi tanár. Ára 2 pengő. Megrendelhető a „*Mezőgazdaság és Kertészet*” könyvosztályánál, Budapest, IV. Szép-utca 1.)

A gazdasági válságok és a mezőgazdaság.

Ha országunk gyakran megisméltődő, sőt csaknem állandónak nevezhető gazdasági válságainak okait kutatjuk, súlyos és általános bajról lévén szó, vissza kell mennünk a gazdasági élet természeti törvényeihez, amelyeknek figyelembevétel nélkül csak a felületes körjelenségek csekély értékű részízgásaihoz juthatunk el.

Amikor egy anyagi bajokkal küzdő magánembernek, vagy vállalatnak akarunk segíteni, legelőször is tisztába kell hoznunk, hogy a rendelkezésre álló eszközök, amelyekkel a bevételek fokozhatók, teljes mértékben ki vannak-e használva? És hogy a kladások nem lépik-e túl azt az ésszerű mértéket, amely az egyén, az üzem szükségleteinek megfelel?

Ezzel kell kezdeni akkor is, ha egy ország gazdasági bajait vizsgáljuk.

Románia mezőgazdasági ország. Nem bányák és műhelyek ontják, nem világjáró hajók hordják össze kincseit. Bevételei oroszlanrészt a természet a zöld mezőkre lemosolygó napsugár alakjában ossza ki neki. Egyszer gazdagabban, máskor szűkösebben, de sohasem mostohán. Csak hogy a növényekre áradó aranyos napsugarak még nem kész gazdasági értékek, amelyeket a nemzetgazdaság egyenesen a csürelbe, bankjaiba seperhet. Ha a gazda férfias szép munkájával nem igyekszik arra, hogy a napsugarak gazdag ajándékából minél több maradjon nálunk, a kalászkok kövér szemében, a szőlő édes levében, az állati test gazdagságában, akkor nagy részük, mint valami tündérnek az emberi derekaságot próbárató leleményes ajándéka, visszazökik magtáraink és páncélszekrények hivatató éhsége elől a titkos nagy Mindenségnek számunkra egyenes uton megközelíthetetlen központi takarékpénzárába.

Ami a mezőgazdaságban elvész: azt elvesztettük mindörökké. Azt takarékossgal, pénzügyi mesterkedéssel, vámpolitikával, dollárkölcsonnel vissza nem csalogathatjuk.

Tehát ennek az országnak boldogulása — nem véve ki a másodlagos gazdasági alukulatok: az ipar, kereskedelem sorsát sem — attól függ, hogy a mezőgazdaság meg tudja-e állni a helyét?

Az erre való akarat, hogy is hiányozhatnék belőlünk, gazdákból? Hiszen saját boldogulásunk, minden kis és nagy érdekünk is ugyanezt kívánja. S ezenkívül örömrünk és büszkeségünk is ez a munka, amelyre minden athlétiikai versenynél jobban feszülnek az izmaink.

Hanem ennek az akaratnak keresztülvitele nem csak a mi tudásunktól és szorgalmunktól függ.

A nagy világtasztrófa idején az államok mindenütt belenyultak cselekvési szabadságunkba. Többet vettek el tőlünk, mint amit üzemeink egészsége elbírt. Vagyonunk papírértékéhez képest talán nem látszik az elvett értékek aránya túlságosan magasnak, (itt nem a kisajátításokról beszélek!) csak hogy amit adtunk, azt nem a szűkölkünkkel adtuk, hanem az izmainkból. A megszorult állam forgó-tőkénkiől fosztott meg minket, szabad mozgásunk biztosítékától, sikeres munkánk egyik legfőbb feltételétől. Amíg ezt vissza nem adja nekünk — nem drága kölcsönök alakjában, hanem megértő adó- és vámpolitikával, a gazdaságsadalom intelligensebb rétegeinek bevonásával az állami, megyei és főleg a községi életbe, végül aktív segítő beavatkozással, ami lehe övé teszi azt, hogy az arra hivatott gazdaságok kiváló tenyészállatokat, kifogástalan veidmagot ráfizetés nélkül termelhessenek — addig fájó szívvel leszünk kénytelenek nézni, hogyan száll vissza évről évre reményeinkkel együtt a gazdag napsugár-ajándék, amelynek teljes megköltéséhez nem maradt elég erőnk és készségünk . . .

Itt a baj forrása, a legnagyobb, a legáltalánosabb. Legsúlyosabban a megmaradt nagyobb gazdaságokat bénítja, amelyek nem védekezhetnek a terménygazdálkodás patriarchális mentsvárába vonulással; de a vidéki bankok beszélhetnek róla, hogy mennyire mérgezi már a baj a lagkisebb napsugár-gyűjtőket: a parasztagdaságokat is, amelyeknek válsága csak lassanként válik érezhetővé a nemzetgazdaság egészében, mivel hogy a parasztagdák nehéz sőhajtásai sokáig ülnek meg a falu határain belül és csak amikor erősen meggyűttek, folynak össze a zöld asztalon pénzértékben is kifejezhető mennyiségekké, gomolyodnak forradalmi viállamokat rejtő fellegekké.

A másik oldalon: a kiadások túltengésében is kereshejük a bajok okát, de ez koránt sem oly nagy jelentőségű, mint a bevételek forrásainak eldugulása. Még akkor sem, ha az egyéni fényűzésnek egész általánossá sohasem

váló bünlajstromához hozzávesszük az államgépezet szervezeti hiányaiból eredő értékvesztéseket, sőt a korrupció tüzes kelevényét is.

Gazdasági életünk diagnózisának megállapítása után, el kell ismernünk, hogy a baj felismerése könnyűbb, mint a gyógyítás. És hogy teljes gyógyulás csakis egy olyan légkörben következheik be, ahol saját igényeinkel szemben az okos tárgyilagosság, a mások érdekelteklntetében pedig a megértő méltanyosság hangulata uralkodik. Ezzel a megállapítással azonban már tulmentem a gazdasági élet határain s éppen csak rá akartam mutatni arra a kapcsolatra, amely a mindennapi munka és a vallási, világnézeti kérdések között van.

Dr. K. K.

Erdély szőlőszetének statisztikája.

Irta: *Dezsd Miklós*.

Nagyon jól tudom, hogy e szóra „statisztika” már minden szem gyanusan néz, a fül se hallja szívesen. Valami alapja mégis kell legyen, az olvasója választja, hogy hozzategyen, avagy levonjon belőle.

Az 1909-ik évben egyik kollegám Magyarországról összefoglaló szőlőszeti statisztikát dolgozott ki, — mondhatom — nagy alapossgal és nagyon sokoldalú kimutatásba foglalt adatokat fáradsággal állította össze a külzeti felügyelőségek évi jelentéseiből merítve az adatokat.

Vármegyék	1—50-ig	50—100-ig	100—500-ig	500—1000-ig	Szőlős községek száma
Erdélyben	terjedő k. holdban ültetett szőlő				
1. Alsófehér	75	16	12	—	103
2. Beszterce-N.	20	6	2	—	25
3. Fogaras	2	1	—	—	3
4. Hunyad	54	7	1	—	62
5. Kisküküllő	57	10	8	—	75
6. Kolozs	41	1	3	1	46
7. Maros-Torda	89	9	—	—	98
8. N.-Küküllő	60	20	7	—	87
9. Szeben	24	8	7	—	39
10. Szolnok-Dob.	32	2	—	—	34
11. Torda-Aranyos	39	3	2	—	44
12. Udvarhely	17	1	—	—	15
Összesen:	507	84	42	1	634

Tehát egész Erdély bortermelő 12 vármegyéből 634 községben ültettek új telepítéssel szőlőt. A 12 vármegye összes községeinek száma = 2086.

Az erdélyi részek összes területéből szőlővel van beültetve = 0'25%. Rendszeresen kevés ily kitűnő klíma, talaj és fekvések mellett. Aránylagosan az akkori adatok szerint a legtöbb szőlőt mivelnek Kisküküllő megyében, mert ott a megye területének = 30% területén = 3087 kat. holdon műveltek akkor szőlőt, A többi megyében sehol sincs egész szám%, csak tízedes törtek.

Az erdélyi részek 12 megyéjében = 24,311 k. hold jő ki a számadatokból, mivel az Erdélyt talajvizsgálataiból jól ismerő kollegám azt jegyzi meg, hogy aligha Erdélyben van összesen is = 15,000 k. hold újított szőlő (1908-ban.)

Azonban nem lehet a véletlen játéka, hogy majdnem mind a négy kerületben annyi liter must esik egy-egy telekre, a hány □-ól beültetett szőlőterület esik egy egy lélekre.

Lássuk:

I Alföld és Délvidék 14 megyéjének lélekszáma 6.488 623, egy lélekre esik 608 □-ól

beültetett szőlőterület. Musttermésből 1 lélekre esik = 57.36 lit. 15 H.-literes k. holdankénti termést számítva.

II. Dunántuli régió 12 megyéjének lélekszáma 3,011.052; egy-egy lélekre esik = 70.4 öl ujtított szőlő, egy-egy lélekre 67.55 liter must.

III. Felvidéki régió 14 bortermelő megyéjének lélekszáma = 3,053.052. Egy-egy lélekre esik = 30.4 öl beültetett szőlő, egy lélekre esik = 19.97 liter must. A 8 nemtermő megye lélekszáma szerint egy lélekre csak = 20.8 öl ujtított szőlő esik.

IV. Erdélyi régió 12 bortermelő megyéjének lélekszáma = 2 038.959. Egy-egy lélekre esik 17.5 öl beültetett szőlő. A nem bortermő 3 megyét számítva egy lélekre esik = 16 öl szőlő és egy lélekre esik 15.36 liter must. Tehát 1908-ban volt 91,000 k. hold terület nyereség a sík vidéki (homokkal együti) szőlőterület.

Veszteség = 343,000 k. hold a hegyi-szőlőkben. Végleges területkülönbség 152,000 k. hold. Ezen különbséget a filoxera vész előtti 622,000 k. hold szőlőterülettel kell összemérni.

Erdélyben volt = 42,000 k. hold szőlő. Hihető kollégám megjegyzése és 1908-ban volt csak 15,000 hold, tehát 42,000 - 15,000 = 27,000 k. hold hiány.

Most lépünk egy jó óriási lépéssel vissza és az 1868-ban tett részletes és hivatalos utazásról tett jelentésében dr. Entz Ferenc és dr. Málnay-nak vegyük ki a szőlőterületek adatait, ahol írva van, hogy:

Erdélyben van összesen 1049 bortermelő község, mely 49,825 kat. hold és 1417 ölön művelt szőlőt.

Ebből: kitűnő	bortermelt	23 község	3251 kat. h.
jó	"	128	9572 "
rossz	"	385	15842 "
közönséges	"	494	18393 "
			stb., stb.

Ugyanitt olvasom, hogy Erdélyország termelt 1853-ban 50.000 kat. holdon: termelt 2,218.033 osztrák akó, így esett 1 k. holdra 44 akó. Egy akó értékét 4 friba véve fel, kitett legalább is = 8,872.132 o. é. forintot, itt megjegyzni, hogy ez korrekt kezeléssel még egy annyit ért volna. De nem volt egy lépésnyi vasut se akkor.

Most van vasut, mégse lehet kiszállítani, most 30-40 lei egy liter ára, ami külföldre szállítható legalább is 13 Malligand fokos, ami 10.4 sulyu % os bornak felel meg és ezt nyerhetjük 21 %-os klosterneuburgival mért must után.

Sajnos!... Aligha van 15,000 hold felültetett szőlőnk és sajnos!... az se mind első osztályú fekvés és sajnos!... az se mind fajta bor!... És sajnos!... nagyon szomorú tapasztalatok után írhatom, hogy a beültetett területek tökéli is hanyatlásnak, gyors pusztulásnak indultak részben a rossz oltványok, részben a rossz művelés miatt, de a legsajnosabb, hogy nincs is tudat, nincs szándék és nincs erő se az újszőlők telepítésére.

Egy 1926-ik évi casus megalvasztotta a szőlősgazdák véréit. Pedig a szőlőtermelés évekre, évtizedekre és a teljes jövőre szól.

Ma 40,000 k. hold felültetett szőlőből csak fele = 20,000 k. hold teremne à = 15 H.-lit. 30 leies bort (kivihető), akkor is kilencszáz-

milió lei érték jöhetne Erdélybe, tehát k. holdanként 45.000 lei bevétel (brutto).

Ezt csak házilag készült oltásokkal érhetik el a gazdák és nem vásárolt oltványokkal, vagy pedig nagy kiválasztással, de akkor kérdőjel is kerülhetne a végeredmény után.

Komlótermelési üzemi adatok.

Irta: Cseh Zoltán.

Szükségesnek tartom dr. Cséser Lajos fenti című cikkéhez néhány megjegyzést fűzni, nehogy gazdáink annak alapján túl optimisztikusan ítéljék meg a komlótermelés kilátásait és menedékét keressenek benne a jelenlegi súlyos gazdasági krízis veszélyei előtt.

Két körülmény ragadta meg mindenekelőtt figyelmemet fenti cikkből, melyek alkalmasak arra, hogy minden erdélyi komlótermelőben némi szeiid irigységet keltsenek: az egyik, hogy magyarországi kollégáink 10-15 millió koronáért, tehát cca 25-38,000 Leiért adták el komlójuk métermázsáját ugyanakkor, mikor mi erdélyiek mindössze 14-18,000 Lei kaptunk érte; — a másik az, hogy Magyarországon a magas értékesítési ár mellett is még állami támogatásban részesül a komlótermelés. Vajjon mikor fog egyszer már a mi kormányunk is komolyan arra gondolni, hogy a mezőgazdaság fejlődésének érdekében kellene adni, s nem lehet — legjobb esetben is — olyan üres és kétes értékű ígéretekkel jólakatni, melyek csak a „timeo Danaos et dona ferentes“ gondolatát kelthetik a gazdáknak?

Az eladási árakra nézve pedig meg kell állapítanunk, hogy ilyenformán a magyar komló ára nem sokkal maradt el a világhírű saazi komlóé mögött; míg ellenben az erdélyi komló — mely máskor a saazi komló árának cca 50 % áért kelt el — az idén ennél jóval alacsonyabb áron is csak részben talált vevőre. Igaz, hogy az idej erdélyi komló a peronospora következtében (l. dr. Péter Béla cikkét az E. G. 1926. évi 37. számában) igen kevéssé tetszetős, vöröstarka színű volt, azonban az értékére lényeges lupulin tartalma nem volt kisebb, mint más években. De vajjon a magyar komló annyival jobb minőségű volt e, mint amennyit az árkülönbség alapján hinni lehetne? Aligha. Véletlenül kezembe került ugyancsak dr. Csésernek a Budapesti Hirlapban megjelent rövid cikke, melyben megállapítja, hogy a normális 4-6 q helyett 1926-ban mindössze 2.8 q volt Magyarországon a kat. holdankénti átlagtermés; mert „a rossz idő épen a tobozalakulás idején igen visszavetette a vegetációt, a másodlagos tobozokat a penész is leégette.“ A komlónál ugyan bizonyos fokig a kis termés és jó minőség együtt jár, de csak akkor, ha az alacsony termést a komló fajtulajdonságai, a talajviszonyok, vagy a száraz éghajlat okozzák, mint pl. Saazban. Semmi esetre sem lehet azonban elemi csapások és betegségek okozta ilyen alacsony termés mellett a komló kiváló minőségű. Így tehát az erdélyi komló alacsony árát közgazdasági okokra kell visszavezetnünk, s ezeket meg is találjuk:

1. a rendkívüli pénzhány okozta általános árdepresszióban;
2. a sörfőzők kartelljében és előítéleteiben;
3. megfelelő eladási szervezet és exportlehetőségek hiányában s így a közveitő kereskedelemnek való kiszolgáltatottságunkban.

Míg ezeket az árnyvót lenyomó körülményeket megszüntetnünk nem sikerül, addig Erdélyben a komlótermelés kiterjesztése — ellenében Csésernek bevalloitan csak messziről alkotott véleményével — nem időszerű, különösen pedig nem időszerű mindaddig, amíg a 2 év óta lábrakapott és óriási károkat okozó peronospora ellen hatályos és a gyakorlatban is bevált védekezési módot nem sikerül találnunk. Érdekes lenne biztos forrásból tudnunk, hogy vajjon a magyarországi alacsony termés

nem ugyancsak a peronospora terhére irandó-e. A csehek pl. keményen tagadják, hogy náluk peronospora lenne, az ott járt német gazdák ellenben határozott peronospora károkat állapítottak meg.

A komlótelepítés módjára és költségeire nézve pedig szükségesnek tartom megjegyezni, hogy a Cséser által alapul vett telepítési eljárás lényegesen eltér az Erdélyben általában gyakorolttól. Mi nem elégszünk meg a leendő komlóskert talajának 30-40 cm.-re való mély szántásával, hanem 70 cm. re rigoloztatni szoktuk, vagy legalább ugyanily mély és 40-50 cm. átmérőjű ültető gödröket ásatunk. Mindkét munka lényegesen drágább az ígás vagy motoros u. n. mély szántásnál. Hogy pedig a Cséser számításai alapjául vett lugas (drótos) művelés, vagy pedig a karós művelés előnyösebb-e: ez a kérdés oly régi vita tárgya, melynek eldöntése vagy akárcsak ismertetése is nem lehet e sorok feladata; csak tényként akarom leszögezni, hogy Erdélyben a háboru előtt is és most is a karós művelés lényegesen elterjedtebb; és legalább is fenyőerdőségek közelében Cséser adatainál megállapíthatóan olcsóbban létesíthető. Ez az alábbi összeállításból is ki fog tűnni, melyet saját több évi telepítéseim által adatainak a jelenlegi munkabérek és anyagárakra való átszámítása alapján állítottam össze. Előre bocsátom, hogy a Cséser által közölt 500 K = 1.30 Lei árért a segesvári főkomlóvidéken az elmúlt években komlódugvány nem volt kapható; a belföldi dugvány drbja 2-3 Leibe, az importált 6-8 Leibe került.

1 kat. hold komlóskert telepítési költségei:

1. 1600 -öl rigolozása 70 cm. re à -öl 8 Lei — — — — — 12,800 L.
2. talajgyengítés, felmérés, kijelölés: 1 ígás és 2 férfi napszám 400 "
3. lyukásás és ültetés, 2000 tő à 0.40 Lei — — — — — 800 "
4. 4000 drb. dugvány à 3 Lei — — — — — 12,000 "
5. 2000 drb. 7-8 m. hosszú fenyőkaró à 18 Lei — — — — — 36,000 "

Összesen: 62.000 L.

Végeredményben majdnem azonos összeg a Cséser által számítottal, de míg nála a lugas anyaga és felállítása 54,000 Leibe kerül, addig a karó ára mindössze 36,000 Leit tesz ki; amit a drágább dugvány és alaposabb földmunka egyenlít ki. A karók felállítását nem vettem számításba, mert ez már nem befektetés, hanem évenként ismétlődő munka: Cséser sem számította fel az évenként megújítandó függőleges felvezető zsinag vagy sodrony árát.

A szárító berendezés árát tul alacsonynak találom Cséser számításában, de mivel Erdélyben tudtommal a háboru óta senki új ilyen berendezést nem létesített, csak a már szárítóberendezéssel bírók újították fel komlóskertjeiket — helyesbítő adatokat nem áll módomban közölni. Az amortizációt mindenesetre lényegesen magasabb kamattal alapul vételével kell számítani, mint Magyarországon.

A szőlőmoly és a szőlő egyéb kártevőinek leküzdése Esturmittel.

Allg van még mezőgazdasági ágazat, amely minden évben oly sokat szenvedne a kártevőtől, mint a szőlészet. E kártevők közül egyik legjelentékenyebb a szőlőmoly.

A szőlőmolynek az év folyamán több generációja van. Az elsőt „Heuwurm“-nak szénaféregnek nevezi a német szakirodalom, mivel az szénagyűjtés idején lép fel, a másodikat, vagy a harmadikat „Sauerwurmnak“ savanyuféregnek, mivel azok a szőlőbogyót kikezdi és előidőzik korán ősszel, hogy a bor savanyuvá válik.

Míg korábban e kártevő ellen csak körülményes eljárásokkal tudtunk védekezni; ma a szőlészet e téren a dr. Sturm-féle Esturmit nevű

Ismét kapható

a Krieger-féle REPARATOR

hülés, csuz, köszvény elleni szer, minden gyógyszerárban. Ara 65 L. Ahol nem kapható, oda 3 üveget 210 lei utánvétellel küld a főraktár:

Farmacia FLOHR Cluj.

száraz porozó szer bevezetésével nagy előhaladást tett. A porzásnak sokféle előnye van. Még nem régen a kártevők elleni védekezésre alkalmas anyagok folyadék alakjában feloldva kerültek alkalmazásra. Ez az eljárás jelentékeny munkát költségeket okoz, a víz odafuvarozása által, különösen hegyi szőlőkben. Különösen nagy hátránya a folyadékban feloldódott hatóanyagoknak többé-kevésbé való lerakódása, aminek az a következménye, hogy a növényeknek egyenletes kezelése alig érhető el. Ezzel ellentétben a beporzásnál a porfinomságu preparátumot egy erre alkalmas porzó készülékbe tesszük és kifújjatjuk. Ezen egyszerű kezelés folytán rendkívül sok időt, munkaerőt, vizszállítási költséget takarítunk meg. A pornak a növényen való eloszlása sokkal egyenletesebb, mint a folyadéké. Míg a folyadék szétparmetezésénél keletkező finom cseppek könnyen egyesülnek nagyobb cseppekké s aztán lefolynak addig a poralakú védőszer finom részecskéi rajtamaradnak a növényen és így sokkal nagyobb hatást fejtenek ki.

A beporzásnak a főlénye a permetező eljárással szemben különösen az ugynevezett savanyuféreg elleni védekezésnél tűnik ki. Mint hogy a bogyók finom viaszréteggel vannak bevonva, a permetlé nagyon gyengén akad meg a bogyókon. Ellenben a Sturm féle védőszer alkalmazásánál a növényi részek egyenletes réteggel vonatnak be, a porszemek sűrűn egymás mellett vannak lerakódva, úgyhogy a féreg nem tud anélkül a bogyóba behatolni, hogy mérget ne kapjon.

Egy munkás 8 órai munkaidő mellett egy nap alatt könnyen beporoz 6000—7500 szőlőtököt, úgyhogy minden szőlőkezelőség a rendszer munkásállománnyal rendszerint egy néhány nap alatt az egész telepet elvégeztetheti.

Az első beporzást 3—4 nappal az után kell eszközölni, amint a szénaféreg első tojásait a sorok között megtaláltuk, ha ez az időpont jól meg nem állapítható, akkor kb. 5—6 nappal az első molyok megjelenése után a szőlőben. A második beporzás kévéssel azelőtt eszközölni, amint a növények teljes virágzásba jönnek. Ha a molyröpülés sokáig tart, ajánlatos 8—10 nap múlva hamadszor is porozni.

A savanyuféreg ellen legjobb a porzást akkor eszközölni, mikor az első savanyuféregtojások észlelhetők, vagy pár nap múlva azután, amint a molyröpülés megkezdődött. A legjobb hatás akkor érhető el, ha lehetőleg az összes tojások vékony porrétegre kerülnek. A védekezés legfőbb alapelve, hogy a fősúlyt a szénaféreg leküzdésére fektessük, mert ha a szénaféreg ellen alaposan védekeztünk, akkor már félig védekeztünk a savanyuféreg ellen is.

Minél gondosabb a porzás, annál jobb a hatás és annál nagyobb az eredmény. Legjobb idő a munkára a szélcsend, vagy a gyöngye szél.

A dr. Sturm-féle széna- és savanyuféreg elleni szer mérge, kiválóan alkalmas a szőlészet más rágó kártevői elleni védekezésre is és alkalmazásánál azokat az elővigyázati utasításokat tartjuk be, melyek minden csomaghoz, mint használati utasítás mellékeltek.

EGYLETI ÉLET.

Erdélyi magyar gazdái fjak tanulmányi kirándulása Németországba.

A magyarországi fiatal gazdanemzedék már 3 éve jár ki Németországba a német birodalmi fejlett mezőgazdasági viszonyokat, előrehaladott üzemechnikát, állattenyésztést, agrárintézményeket tanulmányozni. A Németországban kintjárt ifjak hasznos gyakorlati tapasztalatokra tettek szert, zászlóvivői lettek a falusi kulturának otthon. Ez a körülmény arra indította az E. G. E. t, hogy megkísérélje a magukra hagyatott erdélyi magyar

fiatalgazdákat is hozzájuttatni az előrehaladás és fejlődés lehetőségéhez. Ennek a kísérletnek eredményeként közölhetjük, hogy a korlátolt számban rendelkezésre álló németországi helyekre az idén első alkalommal 4—5 gazdái fju volna elhelyezhető. Közülök esetleg három díjtalan ellátásban részesülhetne az ottartózkodás ideje alatt és mint családtagok vennének részt a gazdasági munkában, úgy mint általában a német gyakornokok. Az anyagiakban tehetségesebb ifjak havi 80—100 márka ellátási díj ellenében volnának elhelyezhetőek. Az elhelyezés tartama lehet egy félév, vagy egy év.

Rendes körülmények között tavasztól őszig szoktak tartani ezek a tanulmányutak és az idén is Budapesten gyülekezve kb. márc. 20-án kelnek utra a vállalkozó szellemű és tanulni vágyó fiatal gazdák. Csak olyan 17. életévüket betöltött gazdái fjak jelentkezhetnek, kiknek szülei önálló gazdasággal bírnak, tagjai az E. G. E. nek, esetleg a helyi Gazdakör, a Hangya, vagy Hitelszövetkezet is ajánlják.

A bejelentéskor közlendő a jelentkező neve, pontos címe, életkora, vallása, iskolai végzettsége, a szülői birtok helye, nagysága. A részvételi díj a mai valutáris viszonyok mellett kb. 7800—8000 lej, mely összegnek fele a felvétel alkalmával, fele pedig 1927. szept. 25-én esedékes. A résztvételi díjban benne foglalattik az oda- és visszautazás, (kivéve Erdélyből Budapestig való utat és vissza), valamint a vízumok költsége is, ezenkívül hazaérkezés előtt egy 10 napos németországi gazdasági tanulmányut költségei is. Mivel csak igen korlátolt hely áll rendelkezésre és a felvétel a jelentkezések sorrendjében történik, kívánatos, hogy az érdekeltek mielőbb jelentkezzenek az E. G. E. titkári hivatalánál (Kolozsvár, Attila utca 10.).

Lapunk múlt számában is közöltük a fenti felhívást és eddig 4 jelentkező akadt, akiknek elhelyezése érdekében az egyesület a lépéseket megteszi. Kérjük az érdekeltektől gazdaközöniséget és gazdái fjakat, hogy amennyiben a tanulmányuton részt óhajtanának venni, sziveskedjenek ebbeli szándékukat az E. G. E. titkári hivatalával *mielőbb* közölni.

Felhívás és kérelem. Tisztelettel kérjük tagtársainkat, hogy a községükben lakó Gazdatársak pontos címét összeírni és az E. G. E.-vel közölni sziveskedjenek, hogy címükre az E. G.-ból mutatószámot küldhessünk. Minden tagtársunknak saját érdekében is áll a taggyűjtés, mert lapunk terjedelmét és színvonalát csak úgy emelhetjük, ha egyesületünk tagjainak száma jelentékenyen megszaporodik. Senki se sajnálja arra a csekély fáradságot, hogy a lakóhelyén lévő gazdatársakat egyesületünkbe való belépésre buzdítsa.

Felhívás. Kérjük Tisztelt Tagtársainkat, hogy ne várják az 5:50 L. bélyegilletékes levélbeli felszólításokat, ne szegényítsék ezzel az egyesületet, ne töltsék ilyen improduktív munkával az időt, hanem sziveskedjenek e sorok olvasása napján eleget tenni a tagdíjfizetési kötelezettségüknek. Ahol több gazdatársunk lakik egy községben, gyűjtsék össze és együttesen sziveskedjenek beküldeni a tagdíjikat, de mielőbb!

Felkérjük a cukorrépatermelő Gazdatársainkat, hogy a községi szövetségi megbízott urakhoz kiadott szövetségi tagsági nyilatkozatokat mielőbb aláírni sziveskedjenek, hogy a szövetségi megbízott urak azokat beküldhessék az E. G. E. titkári hivatalához.

Tanulmányi kirándulás a Bánátba. Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya az idei tavasz folyamán a Bánátba pár napos tanulmányi kirándulást óhajtat rendezni, amely alkalommal a szakosztály a Bánát növénynevelő

gazdaságait és ezzel kapcsolatosan fejlett állattenyésztését óhajtaná bemutatni az érdeklődő gazdaközöniségnek. A kirándulás tervezete most van előkészítés alatt és amint a részletes utti program és a részvételi díj nagysága meg lesz állapítva, az az Erdélyi Gazda hasábjain közölni fogjuk a tudnivalókat.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összeg küldettek be:

1926. évre 100 L. tagdíj pótlást fizetett: Gazdakör Ditró, Wachsmann Károly Kisczeg.

1927. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Pápay János Tihó, Szőke Sándor Gyimesfelsőlók, Kaszás Ferenc Zsibó, Filep Árpád Magyarorszávat.

1927. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Kimpel Antal Torda, Id. Siklód István Székelyudvarhely, Kovrig Sándor Nagyikland, Serbán Pál Nagyzerénd, Gazdakör Ditró, Muzsnay Ferenc Mezőszengyel.

1927. évre 150 L. E. G. pótdíjat fizetett: Pápay János Tihó, Kimpel Antal Torda, Id. Siklód István Székelyudvarhely, Szőke Sándor Gyimesfelsőlók, Kovrig Sándor Nagyikland, Kaszás Ferenc Zsibó, Serbán Pál Nagyzerénd (100 L.), Gazdakör Ditró (100 L.), Filep Árpád Magyarorszávat, Muzsnay Ferenc Mezőszengyel.

Fél kg. gyapju, vagy két kg. sajt árával

megmentheti birháját a pusztulástól!

A Kolozsváron 1924 ben tartott orsz. tenyészállatkiállításon nagy aranyéremmel kitüntetett

„DISTOL“

biztosan meggyógyítja mételegykoros juhait és szarvasmarháit!

A „DISTOL“

Kezelése egyszerű! — Biztos a gyógyulás!

Kapható:

Gergely Ferenc

Utóda cég drogueriájában.

Cluj—Kolozsvár.

Lerakatok:

Gea Krayer drogueriájában Temesvár. — Dávid János Marosvásárhely. — Farkas István Nagyvárad. — Krafft és Hubert drogueriájában Brassó.

Továbbá kapható bármely gyógyszerárban.

Ne várjon addig, míg állatja leromlik!

Kérdés — felelet.

Kérdés: Csak a nedves legelőn kap a marha májmételet, vagy a múlt évi, kissé beiszapolt takarmány is lehet az okozója? A Distol milyen adagolásban kell adni? *Sz. Hangya.*

Felelet: *Mételetkór.* A juhok és szarvasmarhák csak nedves legelőn, vagy zöldtakarmánnyal fertőzik magukat a májmételettel. Múlt évi kiszáradt széna vagy sarju már nem fertőz. Frissen kaszált és fiatal szénával azonban, mely még nincs jól kiszáradva, szintén történhet fertőzés. A Distol egy olajkésztmény, mely olyan tokba van zárva, mint a ricinus-kapszulák, amit az embergyógyászatban használnak. A Distol-tokokból juhoknál 20 kg. testsúlyig adunk 2 kis (juh) Distol tokot, 20—25 kg. testsúlyig 3 kis (juh) tokot Szarvasmarhákban 100 kg. testsúlyig adunk 4 napon át 1—1, összesen 4 nagy (marha) Distol tokot, 200 kg. testsúlyig 4 napon át 2—2 darab, összesen 8 darab nagy tokot és így tovább. A Distol kapható minden gyógyszerárban. *K. G.*

Kisebb szakközlemények.

A drótférgek célszerű irtása. Némely esztendő nagyon kedvez a drótférgek elszaporodásának. A pattanó bogarak ezen nagyon kártékony álcájának az elpusztítása nehéz. Olcsón és igen nagy mennyiségben pusztíthatjuk a drótférget úgy, hogy esténként minden öt-hat méter távolságra egy egy zsákot helyezünk el a földön s ezt annyira megöntözzük vízzel, hogy a zsák alatt levő föld is nedvesedjék. Reggelként szárazval foghatjuk össze a zsákok alá gyűlt drótférgeket. Ezt az eljárást néhány napig folytatva a terület legtöbb drótférget kipusztíthatjuk. *Horn.*

Vegyes közlemények.

Figyeljük a tagdíjnyugtázásokat. Felkérjük tisztelt Tagtársainkat, hogy a tagdíjnyugtázásokat állandó figyelemmel kísérik szíveskedjenek lapunkban, mert postai portó kiméltése okából a tagdíj nyugtázásokat csak az E. G. ban eszközöljük.

A Szolnokdombokavármegyei Gazdasági Egylet tojyo hó 23 ikán d. e. 1/2 11 órai kezdettel az egylet hivatalos helyiségében választmányi ülést tart, melyen többek között tárgyalás alá kerül az egylet forgó tőkeszükségletének kölcsön útján való fedezése, az E. G. E. átirata a jégkárok ügyében, a löheremag értékesítésének, gazdasági előadások tartásának kérdése stb.

A szamosmegyei birtokosok panasza. Az agrárreform végrehajtásának megkezdésekor a kényszerberek kezelését és beszedését a hatóságok a delegátusokra, illetve a községek választott férfiira bízta. A delegátusok, illetve a választott férfiak be is szedték a kényszerberek, egy részük azonban senkinek sem számolt el vele, más részük betizette a szolgabíróhoz, sokan a községi jegyzőhöz, a volt tulajdonoshoz azonban, akit a kényszerbér tulajdonképpen megillet, egyikük sem fizette a felvett összegeket. A szamosmegyei birtokosok most kollektív panaszt emeltek a közigazgatási hatóságoknál azon delegátusok ellen, akik a kényszerbérrel nem számoltak el. Feljelentést tettek egyidejűleg a királyi ügyészségnél is, amely azonban nem vállalta ellenük a vád képviselést azzal az indoklással, hogy az agrárörvényben nincs intézkedés arról, hogy a kényszerberek ki szedje és ki kezelje és így azokért senkit nem lehet felelősségre vonni. A volt birtokosok tehát, akiket igen sok esetben egyetlen jövedelmük től és megélhetési bázisuktól fosztott meg az agrárreform, az egyébként is alacsonyan megállapított kényszerberek vagy egyáltalában nem, vagy rendszertelenül kapják meg

és jogosult panaszuk elintézését egyik hatóság sem vállalta. A birtokosok körében most akció indult meg, hogy az országgyűlési képviselőket parlamenti interpellációra kéri fel, meri megengedhetellennek tartják, hogy a kényszerberekkel továbbra is üzhetők legyenek az eddigi sorozatos visszaélések.

Tenyészállatvásár Garaboson. A Sváb Gazdasági Egylet karöltve a Temesmegyei Mező gazdasági Kamarával folyó évi február 27 ikén Garaboson tenyészállatvásárt rendez. A tenyészállatvásárra felhajthatók: tenyészmenék 3 évtől kezdve, tenyészkanca, csikóval vagy anélkül: 1—3 éves csikók, továbbá tenyész bikák, fejős tehén.

Bikavásárok Marosvásárhely. A Marosvásárhelyi Mezőgazdasági Kamara elhatározta, hogy folyó év március és október hónapok utolsó vasárnapján Marosvásárhelyen bikavásárt rendez.

A budapesti tenyészállatvásárra utazók számára a magyar kereskedelemügyi miniszter 50%-os kedvezményes utazásra jogosító igazolványt engedélyezett. A kiállítás és vásár március hó 25—26 és 27 én fog megtartatni. Az igazolványok darabja 80 fillér (30 L.) Az igazolvány március hó 13-tól, ápr. hó 6-ig érvényes és használható bármely kocsiosztályon. Visszafelé csak akkor érvényes, ha az a kiállításon lebélyegeztetett. Igazolvány k kérhetők az O. M. G. E. Tenyészállatvásárt rendező bizottságától Budapest IX. ker. üllői u. 25. Egyesületünk részére is kérünk igazolványokat és készséggel bocsájítjuk azokat az érdeklődők rendelkezésére.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egylet folyó évi február hó 26. án d. e. 10 órakor Verböczy u. 2. szám alatt levő helyiségében évi rendes közgyűlést tart, amelyre az egyesület tagjai ezúton tisztelettel meghívhatnak. 1.

Egyesületünk gép és vetőmag osztályához, a Hann és Tsa. Műszaki és Keresk. R.-T.-hoz megérkeztek az eredeti erfurti tavaszi vetőmagvak. Ugy tisztaság, mint csiraképeség és fajta tekintetében elsőrendű minőségben és bármily mennyiségben beszerezhetők az összes takarmány, vetemény és virágmagvak. A cég címe: Hann és Tsa. Műszaki és Keresk. R. T. Cluj—Kolozsvár, Regina Maria—Deák Ferencucca 11. sz.

Egy waggon korai fajta hegyvidéken biztosan beérő kukoricát keresünk, kiszagdanak között vetési célokra való kiosztásra. Mintázott árajánlat az E. G. E. titkári hivatala címére küldendő.

A forgalmi adóról szóló törvényjavaslat. A pénzügyminiszter a forgalmi adók reformjáról szóló törvényjavaslattal elkészült annyira, hogy a javaslatot a legfőbb gazdasági tanács legközelebbi ülése elé terjeszti. A törvényjavaslat az eddigi 10%-os forgalmi adót 2 százalékra emeli fel. Ezt a kétszázalékot azonban csak egyszer kell megfizetni és pedig az importárunknál már a vámdíjjal egyszerre, a belső gyártmányoknál pedig a termelés színhelyén. A forgalmi adó megfizetése kötelező többek között az összes exportárunk után, — a kiviteli díjakkal egyidejűleg. Szó van azonban arról is, hogy a kiskereskedőket és iparosait eladásaik után a rendes évi adó kirovásakor az előző évi forgalom arányában globálisan róják meg félszázalékos adóval. Újítás az, hogy a forgalmi adót még az export-cikk után is meg kell fizetni, amelyek után eddig nem fizettünk forgalmi adót. Ez az újítás ismét az exportot teszi nehezebbé és kiegyensúlyozza a kiviteli illetékek utóbbi időben való leszállítását. Lényeges újítás azonban az, hogy a forgalmi adót csak egyszer kell leróni, nem pedig mint eddig, hogy a forgalmi adót annyiszor kellett megfizetni, ahányszor az áru gazdát cserélt. A gazdasági viszonyokra vonatkoztatva a javaslatot, azt kell megállapítanunk, hogy az a gazdák terményeinek közvetlen eladást

nehezíti meg egyfelől, amikor az árut a termelés színhelyén adzza meg, másfelől pedig a kivitel megnehezítésével az állatok és a gabonaművek értékesítésére teremtett kedvezőtlen gazdasági helyzetet súlyosítja. Amit adott a kormány egyik kezével, elveszi a másikkal.

P I A C.

Gabonaárak

(métermázsánként a feladóállomásról).

	Erdélyben	Bánátban
Buza — — —	920—930	920—930
Rozs — — —	650—660	650—660
Takarmányárpa —	500	520—540
Sórárpa — — —	650—700	650—700
Zab — — —	460—470	450—460
Kukorica — —	450	460

Buza (72—74 kg.-os) a Regátban 800—820 lei, kukorica Cralovában 360—370, Brailában, Galajiban 420 lei.

Élőállat piacon

a felhajtás nagy, vásárlás kevés történik. Az árak ennek ellenére tartják magukat. Tavasz felé az árak emelkedése várható.

Exportörkör kg. ként — — — 27—28 lei
Beállítani való marha kg.-ként — 19—22 „
Vágómarha kg. ként — — — 20 „

Borpiac irányzata tartósan emelkedőnek látszik. Az élénken meginduló export inkább a Bánáttól nyer kielégítést.

Baltacim ára mázsánként 1400—1500 lei.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei vastag betűvel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Gróf Teleki Arvéd a „Növények Hasznáról“

szóló műve 270 leinek szerzőhöz, Cluj, Dorobanjilor 118. postautalványozása útján kapható. 3983

Fordsontraktor eladó Blró mérnöknel Targu-Mures, Str. Serban Voda No. 9. 8.

Eladó Wagner szebeni gyártmányu 17 soros jó karban levő üzeme képes tolo korongos vetőgép, ára 5000 lei, továbbá egy 12 tányéros, erősebb kivitteli amerikai gyártmányu, jó karban levő tárcsás borona, ára 5000 lei. — Erczmán Adolf birtokos Cătina, jud. Cluj. 13.

Ciszta magbűköny, borsómentes eladó Szilágyi Ferenc gazdasága Cojocna, jud. Cluj 18.

Lokomobil S. H. P. igen jó karban, erős M. A. V. gép, Purgly gazdaságban eladó (Sofronea, jud. Arad). 5.

Intézőt keresek. Báró Bánffy Dániel, Fugad. p. u. Alud. 19.

Hegyvidéki termelésre alkalmas, koránérő és fajtisza tengeri vetőmagvat keres vagonútban a Gazdasági Egylet Désen. Csövesen mintázott árajánlatok fenti címre küldendők. 272.

Eladó Szilágy-m. Magyar-csaholy község határában 1., 76 kat. hold. szántóföld tagbirtok. 2., 14 kat. hold szőlőhegy, mely áll 7 1/2 k. hold változatos faj, híres bortermő szőlőből, 2 k. hold szántó, 3 1/2 k. hold gyümölcsös, 1 k. hold kert és udvarból. Utóbbin 5 szobás uralakás, konyha, kamra, borház, pince, istálló és kut. Présék, kádak, hordók, zuzó, puttonok, permeterzőkkel felszerelve. A szántóföld és szőlőhegy külön-külön is eladó. Cím a kladóhivatalban. 17.

Eladó országos méretű 3 soros, 30 keretes kaptárban méhcsaládok, szép lépekkel, erős családdal s jó kaptárral. Kolozsvarra beszállítva 2000 L. darabja. Pány Sándor Cornestl, p. u. Stolana, jud. Someş. 15.

Szakképzett kertész, ki a gazdaság vezetését is érti, március 1-re állást keres. Ajánlatokat a Kladóhivatal továbbít. 4.

Holozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvétele.

Cluj-Holozsvár, Plata Unirel (volt Mátyás király-tér) 7. sz.
Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalékok: cca 24.200.000
Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetei: Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybanja — Áruháttárol a vasúti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszáml. átutalásokat teljesít, mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely. 3605

Cséplőgép

legújabb meghosszabbított típus, vasrárával
SKF golyóscsapágyakkal.

Cormick-Traktor

3 vasu ekével, szíjtárcsával, lámpákkal.

Malmi gépek

hengersizék, síkszita, rekonstrukció.

Vetőgépek

páros és páratlan soru, kombinálva műtrágya-
szóróval eredeti gyári árban és hosszú
fizetési feltételekkel raktárról szállítanak.

Román Gazdasági Gépkereskedelmi R.-T.

az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T. Budapest

romániai vezérképvisellete

CLUJON, Strada Regina Maria 45. szám

Kedvező alkalom

Zöld takarmányt konzerváló fa-
siló előállítására a 10920 sz.
rom. szabadalom eladó.

Ajánlatok RUDOLF MOSSE fiókja
Brassó, Sirul Inului 31. 9

MAGVAK!**Eredeti erfurti behozatal!**

Garantált fajtisza és csiraképes
zöldség- és virágmagvak.
Arankamentes és államilag ólomzárolt
lucerna- és lóheremagvak.
Rétek és legelők létesítéséhez
fű- és herefészeségek.
Park és kertgyephez
fűmagkeverékek.
Eredeti északnémet és hazai elit
takarmányrépamagvak.
Mésznitrogén, 40%-os kaliszó, szuperfoszfát
műtrágyák.
Kertészeti és méhészeti eszközök,
állatvédelmi cikkek.

Az Erdélyi Szász Gazdasági Egylet
vetőmagosztálya
SIBIU-NAGYSZEBEN.

Távíratl cím: „Verkaufshalle“ Sibiu. Telefon sz 200.
Árjegyzék ingyen! 10

MEZŐGAZDAKNAK!

APHIDON vértetű irtására,
SOLBAR a körtefélék rozsdá-
folja, valamint egres-lisztharmat és
a gyümölcsfák mindenféle gomba-
betegségei ellen.

Téli kezelés a legbiztosabb!

ZELIO méreggolyocskák egérintáshoz.

ZELIO méregpaszta patkányirtáshoz.

Valamint mindennemű nitrogén-
trágya és a kitűnő FLORANID
keri trágya.

Kapható minden szakm. üzletben, vagy
alantani címen:

ROMANIL Rt.

3949

Timișoara, I. Bánáti-ház, földszint.

Gyümölcsfa és szőlőoltványok

legjutányosabban beszerezhetők

„TRANSYLVANIA“

Faiskola és Szőlőoltványtelep, Alud, Judetul Alba.

Árjegyzék kívánatra ingyen. 3977

Szőlőoltványokat

a legjobb bor és
csemegetajokból,
Alany vesszőket
Riperia portalis és Ber-
landieri Ripariából
szállítanak elsőrendű
minőségben

Ambosi, Fischer és Társai

Faiskolák és szőlőoltványtelepek R.-T. Alud—Nagyenyed.
Árjegyzék kívánatra ingyen. 3970

Nagy termésátlagokat csak nitrogénnel érhetünk el.

Használjunk tehát 18–20% nitrogént és
60% hatékony meszet tartalmazó

MÉSZNITROGÉNT.

Minden műtrágyázási kérdésben felvilágosi-
tással és tanáccsal díjmentesen szolgál a

„Nitrogén“

Műtrágya- és Vegyipar Részvénytársaság.

Diciosânmărtin (Dicsőszenmárton.)